

Tiealueisiin perustettaisiin omistusoikeuden sijaan tieoikeus vain erityistapa-uksissa. Näin milloin maantie sijoitetaan kiinteistön alueella tunneliin, sillalle, padolle, kannelle tai kannen alle taikka tien ylä- tai alapuolelle on oikeusvaikutteisessa kaavassa osoitettu rakentamista. Tieoikeus osoitettaisiin tiesuunnitelmas- sa, jossa tieoikeuden ulottuvuudesta ja sisällöstä määrättäisiin tarkemmin. Maantielain tieoikeus nykyiseen tieoi- keuteen ja samalla omistusoikeuteen verrattuna olisi joustavampi varsinkin syvyysuunnassa, mikä mahdollistaisi esimerkiksi tien ylä- tai alapuolisen rakentamisen muihin kuin tietarkoituksiin aikaisempaa paremmin. Pällekkäisten lunastusyksiköiden muodostumisen eh- käisemiseksi perustettaisiin tietä varten tieoikeus aina niissä tapauksissa, kun maantie sijoitetaan muulle kuin tienpitä- jälle kuuluvan lunastusyksikön alueelle kuten rautatiealueelle.

Uuden lain mukaan liitännäisalueita perustettaisiin varsin harvoin. Tiehank- keiden kiviaineshuolto turvattaisiin hankintasopimuksin tai jos pakko-otto osoittautuu välttämättömäksi, tiesuun- nitelmassa osoitettaisiin otto-oikeuksia johonkin tiettyyn enimmäismäärään tie- työn ajaksi. Kuitenkin mahdollisuus kivi- aineksen hankkimiseen liitännäisalueena on syytä säilyttää. Liitännäisalueisiin koh- distuva oikeus olisi rasitteen kaltainen tie- oikeus, joten uusia liitännäisalueitakaan ei merkittäisi enää kiinteistörekisteriin rekisteriyksikkönä.

Kiinteistöjärjestelmän selkeyden kan- nalta epätydyttävää mutta käytännön kannalta välttämätöntä on ollut säilyttää nykyisten tiealueiden ulkopuolisten lii- tännäisalueiden kiinteistöoikeudellinen asema entisellään. Ne eivät muutu tien- pitäjälle omistusoikeudella kuuluviksi ja säilyvät kiinteistörekisterissä muina rekisteriyksikkönä siihen saakka kun- nes ne lakkautetaan. Sen sijaan nykyiset liitännäisalueet kuten pysäköimisalueet, jotka rajoittuvat tiealueisiin, muuttuisivat tiealueiksi, jos niitä edelleen tarvitaan tienpitoon.

### Tien lakkaaminen ja lakkauttaminen

Kun maantie sitä parannettaessa siirtyy toiseen paikkaan, lakkaisi syrjään jäänyt tie maantienä. Tämä olisi maantielain pää- sääntö ja se vastaa nykyistä lakia. Tien pa- rantamista koskevassa tiesuunnitelmassa voitaisiin kuitenkin määrätä, että syrjään jäänyt tie edelleen säilyy maantienä esi- merkiksi kevyen liikenteen väylänä tai tienpitäjälle jätetään oikeus käyttää en-

tistä maantietä muihin tietarkoituksiin, vaikkapa varastoalueena.

Siitä huolimatta, että tienpitäjällä on tiealueisiin omistusoikeus, siirtyisi lakannut tiealue keskilinjaperiaatetta noudattaen viereisiin kiinteistöihin taikka kunnalle asemakaava-alueella tai alueella, jolle kunta päättänyt laaditta- vaksi asemakaavan. Siirto tapahtuisi kor- vauksetta. Säännökset vastaavat nykyistä oikeudesta entiseen tiealueeseen annettua lakia. Jos tienpitäjällä olisi tiealueeseen poikkeuksellisesti omistusoikeuden sijasta tieoikeus, mitään alueen siirty- mistä ei luonnollisesti tapahtuisi, vaan tien lakatessa samalla lakkaisi tieoikeus ja kiinteistö vapautuisi sitä rasittavasta oikeudesta.

Maantie voitaisiin lakkauttaa, jos sitä ei enää käytetä yleiseen liikenteeseen. Lakkauttamiset tulisivat vastaisuudes- sakin olemaan yksittäistapauksia, jolloin lakkauttamisen edellytykset tutkitaan kussakin tapauksessa erikseen. Vuosien 2000–2003 aikana on lakkautettu 34 yleis- tä tietä yhteispituudeltaan 31 kilometriä. Lakkautetun tiealueen siirtymisestä olisivat voimassa samat säännökset kuin lakanneistakin tiealueista. Molemmissa tapauksissa pidettäisiin maantietoimitus, jossa kiinteistöihin liittäminen suoritetaan kiinteistötekniisesti. Lakannutta tai lakkautettua maantietä saadaan käyttää yksityisenä tienä, jos tarvetta siihen on. Asia ratkaistaan maantietoimituksessa.

### Liitännäisalueen lakkauttaminen

Tiepiiri lakkauttaisi liitännäisalueen, kun sitä ei enää tarvita tienpitoon. Sa- malla siihen kohdistunut oikeus lakkaisi. Maantietoimituksessa poistettaisiin kiin- teistörekisteristä kiinteistöä rasittaneet tieoikeusmerkinnät. Kiinteistörekisteriin muuna rekisteriyksikkönä merkitty lii- tännäisalue olisi maantietoimituksessa määrättävä kuuluvaksi siihen kiinteis- töön, josta se on otettu taikka, jollei sitä enää ole, siihen kiinteistöön, johon se alueellisesti parhaiten soveltuu. Jos liitännäisalueen lakkauttamisesta tulisi jollekin hyötyä, jota ei ole pidettävä vähäisenä, olisi hyödynsaaja velvoitet- tava korvaamaan saamansa hyödyn. Jos korvauksesta ei sovi, ratkaistaisiin asia maantietoimituksessa. Tällainen korvaus voisi tulla kysymykseen ainakin silloin, kun liitännäisalueelle on jäänyt hyödyn- nettävää kiviainesta.

**Kirjoittaja on johtava lakimies  
Tiehallinnossa, sähköposti  
seppo.kaasinen@tiehallinto.fi.**

**K**äyttäjystävällisyys on avainsana, kun Helsingin pelastuslaitos ottaa käyttöön yhteistyössä WM-data Novon kanssa kehitetyn johtamisjärjestelmän. Järjestelmää on kehitetty pari vuotta ja sen koekäyttö on nyt täydessä vauhdissa. Koko hankkeen onnistumista eivät ratkai- se pelkästään tekninen toteutus ja käytön luotettavuus. Vähintään yhtä tärkeää on se, miten käyttäjät ottavat johtamisjärjes- telmän vastaan. Ellei järjestelmä ole help- pokäyttöinen tavalliselle palomiehelle tai pelastustoimen työntekijälle, sitä ei voida kunnolla hyödyntää.

Kun Helsingin kaupungin pelastus- laitokseen tulee hälytys, palohälytys, ilmoitus liikenneonnettomuudesta, saira- uskohtauksesta tai mistä tahansa muusta hätätapauksesta, on ensisijaisen tärkeää, että apu löytää perille mahdollisimman nopeasti. Pelastuslaitoksen työntekijät osaavat monia Helsingin osoitteita ul- koa, mutta eivät läheskään kaikkia. Eikä nopein reitti määränpähänkään aina ole itsestäänselvyys.

Helsingin pelastuslaitoksen johtamis- järjestelmä auttaa paikantamaan kohteen ja löytämään perille nopeasti. Johtamis- järjestelmän myötä hälytysajoneuvoihin asennetaan näytöt, joissa kartalla näkyy hälytyksen kohdeosoite. Tarkan paikan lisäksi näytölle saadaan myös tehtävätie- dot, mahdolliset muut tärkeät lisätiedot ja esimerkiksi palotilanteessa vesipos- tien sijainnit. Sen lisäksi, että järjestelmä auttaa pelastustyöntekijöitä löytämään perille nopeasti, se auttaa myös johtoa arvioimaan, miten suuria voimia paikalle tarvitaan ja miten ne kohdennetaan.

”Uuden järjestelmän avulla toiminta voidaan käynnistää nopeasti ja kaikki ovat kartalla saman tien”, palomestari Yrjö Niiranen Helsingin pelastuslaitok- sesta sanoo. Niiranen on pelastuslaitoksen



”Uuden järjestelmän avulla toiminta voidaan käynnistää nopeasti ja kaikki on kartalla saman tien”, sanoo palomestari Yrjö Niiranen Helsingin pelastuslaitoksesta.

Katarina Koivisto

# UUDELLA JOHTAMISJÄRJESTELMÄLLÄ apu nopeasti oikeaan paikkaan

puolelta ollut mukana johtamisjärjestelmän kehitystyössä. ”Nopealla toiminnalla voimme esimerkiksi vähentää myöhemmin sairaaloissa tarvittavia hoitopäiviä, joten aika on meille ensisijaisen tärkeä tekijä.”

## Kaikki kartalla heti

Niirasen mukaan tärkeää on myös se, että kaikki tehtävään osallistuvat saavat samanaikaisesti samaa tietoa. Sen uusi järjestelmä mahdollistaa lyhentäessään johtoketjua. Lisäksi valmiiksi laaditut pelastussuunnitelmat ja mallit voidaan syöttää järjestelmään niin, että onnettomuuden sattuessa esimerkiksi Helsingin metrossa kartalle saadaan saman tien eri pelastusyksiköiden suunnitellut sijainnit ja eri tehtäväkentät.

Paikannusjärjestelmä on Helsingissä vielä testausvaiheessa. Valmiiksi se on tarkoitus saada 2005–06. Naapurikunnat eivät ole vastaavaan vielä lähteneet, vaikka hälytyksiin vastaakin lähinnä oleva paloasema tai pelastusyksikkö kuntarajoista riippumatta. Helsingin pelastuslaitoksen yksiköt saavat järjestelmän avulla kyllä naapurikuntienkin kartat näytöilleen. Mutta jos pelastustyöhön osallistuu useamman kunnan yksiköitä, vain samassa järjestelmässä olevat yksiköt saavat samat tiedot tehtävästä.

”Olisihan se hyvä, jos kaikki pääkaupunkiseudulla käyttäisivät samaa järjestelmää”, Niiranen sanoo. ”Olemme Helsingissä nyt tehneet pohjatyon. Muut

voisivat muokata järjestelmää omiin taroituksiinsa sopivaksi.”

## Järjestelmää kehitetään koko ajan

Niirasesta paikannusjärjestelmästä on selkeästi hyötyä. Parannettavaa hän toki vielä löytää. Esimerkiksi mitä automaattisemmaksi järjestelmän saa, sen parempi. Automatisointia voisi lisätä esimerkiksi ääniohjattavuudella niin, ettei nappeja hälytysajon aikana tarvitse painella. Näytön paikkaa autossa voi esimerkiksi vielä miettiä. Sen voisi vaikkapa integroida tuulilasiin.

A ja O Niirasen mielestä on kuitenkin se, että käyttäjät ottavat järjestelmän hyvin vastaan. Hyvän vastaanoton saavuttamiseksi WM-data Novo ja pelastuslaitos ovat tehneet paljon työtä. Järjestelmää ja sen eri osia on kokeiltu paloasemilla ja palaute on otettu huomioon kehitystyössä. Yhteistyö on Niirasen mielestä sujunut hyvin.

”Vaikka yhteistyömme alkoi siitä, että laadimme sanakirjan toistemme ymmärtämiseksi, olemme projektin aikana oppineet ymmärtämään toisiamme hyvin”, Niiranen naurahtaa.

## Yhteispeli hyvä tapa edetä

WM-data Novo lähti kehittämään uutta johtamisjärjestelmää niin, että asiakas, Helsingin Pelastuslaitos, oli alusta pitäen mukana kehitystyössä. Yhteispeli on WM-data Novon hanketta vetäneen asiantuntija

Janne Rekosen mukaan ollut hyvä tapa edetä. Näin asiakkaan toivomukset on voitu ottaa huomioon samalla kun omia ratkaisuja on kehitetty.

”Olemme koko hankkeen ajan pystyneet pitämään kiinni sekä aikatauluista että kustannusarviosta, joten siinä mielessä ei yllätyksiä ole tullut”, Rekonen jatkaa. ”Hanke on toteutettu vaiheittain, ja asiakkaalla on aina ollut uuden vaiheen ominaisuudet käytössään heti. Tämä on osaltaan antanut mahdollisuuden vaikuttaa lopputulokseen.”

Kun johtamisjärjestelmä on nyt toteutettu valvomoista ja hälytyskeskuksista liikkuviin yksiköihin, järjestelmää voidaan soveltaa ja tarjota myös muualle. Rekonen pitää pääkaupunkiseudun muita kuntia luontevina käyttäjinä. Onhan pääkaupunkiseudun pelastustoimi muutenkin integroitu ja seudulta löytyy paljon kohteita, joihin aina lähtee pelastusyksiköitä useammasta kunnasta.

”Tämä on kaiken kaikkiaan ratkaisu, joka soveltuu eri viranomaisille hyvin”, Rekonen sanoo ja mainitsee esimerkkeinä aluehälytyskeskukset, poliisin, rajavartiolaitoksen ja armeijan.